

Nicole Brossard, l'entranya

El 2005 va veure la llum, en català i per primer cop, un llibre de la poeta del Quebec Nicole Brossard (Mont-real, 1934), traduït per Antoni Clapés i editat per Jardins de Samarcanda. Era el volum titulat *Instal·lacions*, sobre el qual la mateixa Brossard havia explicat: “Vaig començar aquest llibre amb la intenció de crear poemes com instal·lacions de sentit... Volia que cada poema fos concebut com una instal·lació d'art visual, és a dir, que es pogués circular entorn del poema i aferrar-lo des d'angles diferents.” Antoni Clapés és un poeta de primera línia i fa temps que ens mostra, paral·lelament, la seva faceta activa com a traductor de poesia. En concret, l'energia dels darrers anys l'ha concentrada en tres poetes quebequeses: l'esmentat volum *Instal·lacions*, de Nicole Brossard (Jardins de Samarcanda, 2005), *Tomba de Lou*, de Denise Desautels (en la mateixa col·lecció, el 2011, traducció per la qual va rebre, el 2012, dos premis: el Cavall Verd de traducció de poesia i el Mots Passants de la UAB), i ara aquest altre magnífic volum també de Brossard, *Museu de l'os i de l'aigua* (publicat en terres illenques per El Gall Editor). No cal jurar que l'afinitat entre ambdues maneres de concebre l'art i la poesia és directament intrínseca. Això mateix té escrit Clapés sobre l'experiència del transport a la nostra llengua d'aquell *Instal·lacions*: “En acarar-me amb la traducció del llibre, les reflexions exposades van ser manifestar-se tothora, de vegades com a problema, de vegades com a pura reflexió. Especialment perquè l'obscu-

ritat (aparent) dels textos m'obligava a lectures repetitives de cada poema fins arribar a *apropiar-me'li* comprendre'n, així, la música interna del seu sentit. Anar d'una mena de cambra clara, il·luminada, vers una de fosca –i a l'inrevés–, successivament. L'operació va ser un itinerari constant al llarg dels catorze mesos emprats en el treball.”

Museu de l'os i de l'aigua és un cant efervescent de celebració de la sensualitat i del desig. De la vida essencial, sobretot, a la qual els humans arribem, en tot cas, després d'un trajecte

Més Nicole Brossard

Els lectors catalans podem disposar, avui, de mans d'Antoni Clapés, de dues traduccions al català de dos llibres d'una poeta que ha publicat una trentena de poemaris: *Instal·lacions* i *Museu de l'os i de l'aigua*, en edicions del 2005 i el 2013, respectivament.

sense vacil·lacions de despullament, en què no hi ha lloc possible per al pragmatisme d'unes preguntes que haguessin de tenir unes respostes clarificadorres de res, ni viceversa... I dic cant efervescent de celebració amb consciència, justament per deixar ben escrit que aquí no hi ha ni l'ombra d'alguna mitificació estranya ni el més remot sentit d'ovació de res ni d'alguna cosa semblant a un enuig diguem-ne autocomplaent per part de qui es manifesta o de qui diu. Sobretot, perquè Nicole Brossard és una poeta de l'entranya, una poeta que es “descalça sovint al mateix indret”, tota ella esbatanada al món, “per atrapar l'ombra a la mateixa hora...” Brossard ens vol parlar del cos, de l'aigua, de la sang, de la carn i de l'os a través d'aquests poemes intravenosos: “I és aquest alçar-se d'onades tifó virulent / com un colze en la nit / raig de costums / el món és buit obscur”...

I ara transcriuríem molts altres versos, sovint extrems, que podrien alimentar aquestes anotacions... L'os és allò que perdura després de la mort. Això fa estremir al costat de l'aigua... L'aigua, sí, sempre l'aigua: allò que, com diu la poeta mateixa, es renova en la vida. *

Nicole Brossard
va néixer a
Mont-real el 1934
JORDI GARCIA

**MUSEU DE L'OS
I DE L'AIGUA**
Nicole Brossard

Editorial:
El Gall Editor
(Pollença, 2013)
Pàgines: 124
Preu: 15 euros

El millor cinema a Montserrat

Els cinefòrums o cine clubs tornen a estar d'actualitat dins de la programació de moltes associacions cultural o cinemes de poble. Aquesta tradició va començar els anys trenta sota el guiatge dels avantguardistes i ha continuat, amb més o menys persistència, fins als nostres dies. El cinefòrum en realitat no és res més que la difusió d'una projecció cinematogràfica, normalment d'autor, que és comentada i analitzada per un expert que obre el debat als assistents. Editorial Base presenta *Els cinefòrums de Montserrat*, d'Arnau Olivar (Barcelona, 1924), escriptor de llarga volada que ha publicat diversos treballs d'assaig i crítica cinematogràfica i ha destacat com a crític de cinema a *Canigó* i *Serra d'Or*.

L'autor va fundar el 1948, amb Antoni Farré, el cineclub La Llanterna Màgica. Gràcies a l'èxit obtingut, Olivar va ser convidat per la Fédération Française de Cinéclubs a dirigir els prestigiosos *Weekends* de La Llanterna Màgica a Perpinyà, sessions que van durar del 1957 al 1970 i que van atreure tants catalans i espanyols a veure pel·lícules de gran qualitat que la censura franquista prohibia.

Olivar també va dirigir, del 1963 al 2000, les sessions de cinefòrum celebrades a la comunitat benedictina de Montserrat. L'autor reuneix en aquest volum la història d'aquestes sessions, amb un estudi minuciós de cada pel·lícula projectada. El monjo de Montserrat i historiador Hilari Ragner afirma que “pels monjos, els cinefòrums no eren un mer

entreteniment, sinó que volien introduir una comunitat dedicada a la pregària però molt atenta a la realitat humana i sempre circumdant en diàleg entre fe i cultura, en aquest element tan important de la nostra societat que és el cinema”.

Per als amants del cinema aquest llibre és una bona eina per conèixer un munt de pel·lícules que van ser font de cultura per a una generació, com ara: *La quimera de l'or* (Chaplin), *El cuirassat Potemkin* (Eisenstein), *La gran il·lusió* (Renoir), *L'Evangelí segons sant Mateu* (Pasolini), *Amarcord* (Fellini), *Crits i murmuris* (Bergman), *La Via Làctia* (Buñuel), *Ciudadà Kane* (Welles), *Dublinesos* (Huston), *Rashomon* (Kurosawa), *Un tramvia anomenat desig* (Kazan), etc. *

**ELS CINEFÒRUMS
DE MONTSERRAT**
Arnau Olivar

Editorial: Base
(Barcelona, 2012)
Pàgines: 423
Preu: 22 euros